

Dådyr (*Dama dama*)

Videnskabeligt navn: *Dama dama*

Synonymer: *Cervus dama*

Kaldenavn: Dådyr

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Dådyret er en mellemstor hjort med en skulderhøjde på 80-100 cm. Dådyr kendes på den rødbrune pels med hvide pletter på den øverste del af kroppen. Der går en horisontal lys stribe, som afgrænser området med pletter. Langs ryggen går en sort stribe ned til halespidsen.

Spejlet er hvidt og omkranset af to sorte striber. Sammen med den sorte stribe på halen udgør de sorte striber på spejlet et "111". Pelsfarven hos dådyr kan variere meget, og der er eksempler på hvide og sorte dyr uden synlige prikker. Hannen får gevir, som tabes og gendannes hvert år. Fra tredje leveår bliver hannens gevir pladeformet.

Dådyr. Foto: Miljøstyrelsen

Forvekslingsmuligheder

Dådyret kan adskilles fra andre hjorte på spejlet, hvor dådyret har "111" på bagenden, og på geviret hos ældre hanner med de karakteristiske skovle eller skufler. Dådyret er større end rådyret, lidt større end sikahjorte, men mindre end kronstyr.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Dådyrets naturlige udbredelsesområder ligger i Lilleasien¹. Arten forsvandt fra Europa med sidste istid, og genindvandrede ikke efter istidens ophør. Dådyr er indført til Danmark og resten af Central- og Vesteuropa². Siden 1980'erne er der etableret fritlevende bestande af dådyr i hele Danmark gennem introduktioner med jagt for øje suppleret med udslip fra dyrehaver og hjortefarme, hvor arten holdes som prydvildt, til naturpleje og kødproduktion. Dådyr er vidt udbredt i Danmark og i nogle landsdele forekommer relativt tætte bestande^{3,8}. Det årlige jagtudbytte steg fra 2.000 til mere end 10.000 i perioden 1980-2020³.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets be- varings- og na- turværdi	Påvirkning af hjemme- hø- rende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds ef- fekter
Score	3	2	2	2	2	2
Datakvalitet	meget sikker	meget sikker	sikker	sikker	sikker	sikker

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for dådyr er vurderet som højt baseret på det stigende jagtudbytte i Danmark³. De vildtlevende dådyrbestande vurderes at være begrænset af jagt og afhegninger af skove og naturområder.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel). Bevarings- og naturværdi for dådyrs levesteder er vurderet som middel. Dådyr findes i landskaber med en blanding af skove, enge og agerland^{1,2}. De trives særligt i områder med åben løvskov^{1,2}.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkning af hjemmehørende arter er vurderet som middel. Dådyret æder græsser, urter, blade og skud². Dådyr kan leve i store flokke, den opnår højere tæthed end rådyret og kan fortrænge denne hjemmehørende art⁵. Ved høje tætheder kan dådyrs nedgræsning af vegetationen i skovbunden få negative effekter på diversiteten eller tætheden af skovens fauna, fx invertebratsamfund, småfugle, hasselmus og andre smånavere^{5,6,7,8}. Hvor voldsom påvirkningen på de hjemmehørende arter er, afhænger af bestandstætheden af dådyr.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 2 (middel). Dådyrs påvirkning af økosystemfunktioner vurderes som middel. I områder med tætte bestande kan dådyrs nedgræsning af vegetationen have væsentlige negative effekter på den naturlige regeneration af skove^{6,7,8}. Dådyrs nedgræsning kan føre til ændrede interaktioner og dynamikker mellem skovens hjemmehørende arter, nedgræsningen kan forventes at medføre ændringer i bestøvning og frøspredning og i levevilkårene for fugle, småpattedyr og skovlevende flagermus^{5,6,7,8}.

Økonomiske effekter: 2 (middel). De økonomiske effekter for dådyr er vurderet som middel på grund af artens store udbredelse og stigende bestandstørrelse. Dådyr kan gøre skade på landbrugsafgrøder og skov^{6,7}. I områder med tætte dådyrbestande kan tabene være markante. Reparation af køretøjer som følge af påkørsler af dådyr eller uheld pga. undvigemanøvrer kan være en betydelig økonomisk udgift for private^{9,10}. Dådyr kan være bærere af en række patogener, som kan smitte klovbærende husdyr¹¹. Tætte bestande og fodring øger risikoen for smittespredning.

Helbredseffekter: 2 (middel). Helbredseffekter for dådyr er vurderet som middel og relateres til risiko for trafikollisioner^{9,10}. Grundet den lokalt høje bestandstæthed af dådyr vurderes risikoen højere end for andre ikke-hjemmehørende hjortearter. Dådyr kan være bærere af en række zoonotiske virus, bakterier og parasitter¹¹.

Kilder

¹ Asferg T, Madsen AB 2007. Dådyr *Dama dama* (Linnaeus, 1758). I: Baagøe HJ, Jensen TS (red.). Dansk Pattedyratlas. Gyldendal, 224-227.

- ² Masseti M, Mertzaniidou D 2008. *Dama dama*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008: e.T42188A10656554.
- ³ Aarhus Universitet, Fauna. <https://fauna.au.dk/jagt-og-vildtforvaltning/vildtudbytte> (besøgt 1. april 2022).
- ⁴ Ferretti F, Bertoldi G, Sforzi A, Fattorini L 2011. Roe and fallow deer: are they compatible neighbours? *European Journal of Wildlife Research* 57: 775-783.
- ⁵ Flowerdew JR, Ellwood SA 2001. Impacts of woodland deer on small mammal ecology. *Forestry* 74: 277-287.
- ⁶ Putman RJ, Moore NP 1998. Impact of deer in lowland Britain on agriculture, forestry and conservation habitats. *Mammal Review* 28: 141-164.
- ⁷ Putman RJ, Langbein J, Green P, Watson P 2011. Identifying threshold densities for wild deer in the UK above which negative impacts may occur. *Mammal Review* 41: 175-196.
- ⁸ Stewart AJA 2001. The impact of deer on lowland woodland invertebrates: a review of the evidence and priorities for future research. *Forestry* 74: 259-270.
- ⁹ Elmeros M, Andersen PN, Sunde P, m.fl. 2014. Påkørte større vilde dyr i Danmark 2003-2012. Videnskabelig rapport fra Aarhus Universitet, nr. 91.
- ¹⁰ COWI 2019. Trafikulykker med hjorte. Dyrenes Beskyttelse, København
- ¹¹ Böhm M, White PCL, Chambers J, m.fl. 2007. Wild deer as a source of infection for livestock and humans in the UK. *The Veterinary Journal* 174: 260-276.